

ERHVERVSJURA

NEJ TAK TIL SURE SMILEY'ER

KONKURSER: Sure smiley'er og frakendelse af retten til at sidde i ledelsen af virksomheder lyder umiddelbart som et enkelt og effektivt redskab til at bekæmpe konkursrytteri. Men en række praktiske forhold gør sådan en ordening for kompleks til at virke efter hensigten.



LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Sidste lørdag havde advokat Ole Borch og stud.jur. Mette Wedel Svenningsen et kreativt forslag i en kronik her i avisen i forbindelse med forebyggelse af konkursrytteri. Hvorfor ikke give fallenter smiley'er (selvom de fandt »problemstillingen for alvorlig til at anvende tegnninger« – de foretrak mere alvorfulde tal)?

De to sureste smileyer skulle så samtidig udløse en frakendelse af retten til at sidde i ledelsen af virksomheder. Man kunne – lige så kreativt – spørge, om man ikke også så som fallent burde have retten og pligten til at uddele smiley'er til kurator? Der er mig bekendt en del fallenter – og kreditorer for den sags skyld – der ikke altid har følt, at kurator levede helt op til sine forpligtelser.

Men hvorfor er det ikke bare en god idé, som man straks burde gribe med kyshånd? Det er jo rigtigt, at smiley'er – og andre typer af »straks-offentliggørelser« på nettet af belastende beslutninger – nærmest er blevet inflatoriske. Og det er rigtigt, at det er nærmest uforståeligt, at man ikke for længst har grebet det forslag til konkursskarantæne, som Konkursrådet kom med for næsten halvandet år siden.

Problemet i forslaget om endnu en smiley-ordning er dobbelt. Lad os begynde med det væsentligste først: En kurator er en privat praktiserende advokat, der af skifteretten udmeldes til at forestå afvikling af et konkursbo. Kurator er i en og samme person den nye ledelse af selskabet og kreditorernes »repræsentant«, som i den fælles interesse skal samle så mange penge sammen som muligt til fordeling blandt fallentens kreditorer. Det er med andre ord en række civile aktiviteter, kurator forestår – og han udpeges vel også oftest, fordi han eller hun er særligt velegnet til sådanne aktiviteter.

Til tider ser man, at kurator kan få et samarbejde i stand med fallenten, så denne »hjælper« med identifikation af aktiver og passiver og måske benytter sin særlige brancheindsigt. Forholdet mellem kurator og fallent kan således være alt fra et

samarbejde til et dybt modsætningsforhold.

Læg hertil, at ikke så få konkursboer samtidig er belastet af en udtalt mangel på papirer, dokumentation, bogføring m.v., således at det kan være næsten umuligt at finde ud af, hvad der måtte være foregået i tiden op til konkursen. Det er faktisk også ofte af den grund, at politiet afviser de anmeldelser, de modtager fra kuratorerne: det vil være for ressourcekrævende at igangsætte en egentlig efterforskning.

Dette er i sig selv et problem, som måske burde håndteres med en noget mere aggressiv anvendelse af straffelovens regler om groft uordentlig bogføring m.v. fra politiets og anklagemyndighedens side – men lad nu dette lægge i denne omgang.

Endelig er en rettighedsfrakendelse – og det er jo det, der også ligger i advokat Borchs forslag – uhyre ind-

gribende over for den, det går ud over. Det er således med god grund, at straffelovens regel kræver, at der dels foreligger et strafbart forhold, og dels at dette forhold giver anledning til en nærliggende risiko for fremtidigt misbrug.

Reglen er ikke i sin tid formuleret blot for at gøre det vanskeligt at få rettighedsfrakendelser over for domfældte, men i erkendelse af indgrebs alvor.

Så er det helt rigtigt, at der siden begyndelsen af 50'erne er gået inflation i anvendelse af rettighedsfratagelser gennem forskellige typer af speciallovgivning – senest i lov om finansiel virksomhed, som vel er det mest vidtgående eksempel, vi endnu har set.

Det første gode spørgsmål er imidlertid, om vi blot bevidstløst skal fortsætte »salamimetoden« ud fra devisen:

når man kan få frataget retten til at udøve sit erhverv et sted, hvorfor så ikke også et andet sted?

Det andet gode spørgsmål er, om vi kan lade en helt almindelig privat praktiserende advokat (kurator) være såvel leder af virksomheden, repræsentant for kreditorerne, efterforsker og pligtmedarbejder af muligt strafbare forhold som »dommer« i forhold til fallenten?

Det er efter min bedste vurdering i sig selv betænkeligt at lade offentlige myndigheder, med de myndighedsopgaver, der nu skal varetages inden for deres respektive områder, uddele sanktioner i form af rettighedsfratagelse ud fra det grundlag, de selv har og ud fra den vurdering, de selv anlægger. Men at »privatisere« sanktionspålæggelse på den foreslåede måde forekommer om mu-

ligt endnu mindre betryggende for retssikkerheden.

Røllerne er for sammenrodede, advokaten er ikke uafhængig på samme måde som domstolene, og advokater har ingen erfaring i at »dømme«. Jeg ville da også være overrasket, hvis Advokatsamfundet fandt forslaget betryggende i den henseende.

Det er da også tankevækkende, at argumentationen for en sådan »kurator-sanktion« til forveksling ligner den, offentlige myndigheder gerne anvender for selv at få lov at stå for både »sagsoplysningen« og »sanktionen«: Man »belaster« ikke domstolene; den, det går ud over vil kunne påklage afgørelsen og i sidste ende få den prøvet ved domstolene, »dette vil dog nok kun ske i sjældne tilfælde«; det er »let at bruge«; det vil have en »opdragende effekt« og det vil være »billigere«.

Alt sammen argumenter, der nok kunne få en økono-

misk fikseret administrator (og dem er der ganske mange af), til at klappe i hænderne. Problemet er, at når det nu er så nemt, hurtigt og billigt, er det ganske enkelt fordi, det sker uden den retssikkerhed, der er »besværlig«, »langsom« og »dyr«.

For det er retssikkerhed nemlig i sin natur.

Når alt dette er sagt, er det imidlertid ikke vanskeligt at forstå advokat Borchs frustration over et politisk og en anklagemyndighed, der kun sjældent »bider til bolle« i disse sager – og ikke mindst hans frustration over, at lovgiver tilsyneladende er lige så sendrægtige med at forsøge at minimere konkursrytteri.

Det er også meget vanskeligt at forstå, hvorfor Konkursrådet anbefaler, at listen over karantæne-dømte skal være lukket for offentligheden. Jeg er helt enig i, at det vil være uhyre fornuftigt at offentliggøre listen over de, der måtte blive idømt en konkursskarantæne, så omverdenen hjælpes til at vide, hvem der eventuelt måtte agere i strid med en sådan karantæne, og hvis det sker efter en ordentlig domstolsbehandling, så er skyldnernes retssikkerhed også behørigt varetaget (i modsætning til mange »offentliggørelser« i dag).

Hvis regeringen agter at fremsætte et lovforslag bygget over Konkursrådets forslag til efteråret 2012 – så kunne den passende fremskynde udarbejdelsen af et udkast hertil, der så kunne sendes i høring med en frist, der ville muliggøre en god og konstruktiv dialog og erfaringsindhentelse, så efterårets endelige lovforslag kan blive så optimalt som muligt – både med hensyn til den forventede effektivitet som med hensyn til retssikkerheden.



Illustration: Jyllands-Posten